

ETHIEKONDERSTEUNING BIJ ACUTE SITUATIES

(versie 28 maart 2020)

Dit is een aangepaste versie van CURA, een laagdrempelig stappenplan bij morele dilemma's in de zorg. Deze versie is speciaal voor gebruik bij **lastige afwegingen in acute of crisissituaties**. We raden aan om dit stappenplan met één of met een kleine groep collega's te doorlopen, bijvoorbeeld via telefoon, Skype of ZOOM.

Spreek altijd af wie de gespreksleider is. De gespreksleider:

1. houdt de structuur (stappen) en de tijd in de gaten
2. notuleert, en zorgt dat alle deelnemers kunnen meekijken met de stappen, bijvoorbeeld door je scherm te delen. Bij telefonisch overleg: na iedere stap kort samenvatten
3. bewaakt aanbevolen gesprekshouding (zie onderaan document)

Kom je er niet uit, of heb je behoefte aan meer of andere ondersteuning? Mail naar ethieksupport@amsterdamumc.nl (voor collega's binnen Amsterdam UMC) of CURA@vumc.nl.

Concentreren

Doel

Je focussen op de situatie en je twijfel (of de keuze die je moet maken)

1. Situatie

Casusinbrenger

- Beschrijf kort maar zo precies mogelijk de situatie.
  - Zie geen belangrijke details over het hoofd, maar blijf terzake.
  - Houd het hier bij de feiten (wat, wanneer, hoe, wie)

Gesprekspartner(s)

- Stel vragen om de situatie te verhelderen. Probeer een volledig beeld te krijgen. Draag nog geen duidingen of oplossingen aan.

2. Twijfel

Casusinbrenger

- Geef aan waarover of waartussen je twijfelt als het gaat om goede zorg in deze situatie. Dit kan om een concrete keuze gaan die je moet maken.

Gesprekspartner(s)

- Help de casusinbrenger met het goed en precies onder woorden brengen van zijn/haar twijfel.
- Vul niet in. Het gaat om de twijfel van de casusinbrenger!

Uitstellen

Doel

Even stilstaan bij wat de situatie met je doet (emoties, fysieke reactie, eerste oordeel)

1. Eerste reactie

Casusinbrenger

- Geef aan wat de situatie teweegbracht (emoties, eerste reactie)

Gesprekspartner(s)

- Bied ruimte voor wat de situatie met iemand doet (emoties, eerste reactie)
- Deel ook je eigen eerste reactie en emoties
- De gespreksleider stimuleert deelnemers in het uiten van wat de situatie oproept
- Veroordeel/corrigeer de ander niet, maar accepteer hoe deze de situatie ervaart

2. Duiden en parkeren

Samen

- Stel samen vast wat deze eerste (emotionele) reacties zeggen over wat belangrijk is in de situatie
- Erken maar 'parkeer' dit even, zodat je je optimaal kunt verplaatsen in de andere betrokkenen.

Reflecteren

Doel

Onderzoeken wat belangrijk is voor welke betrokkene en volgens welke standaard

1. Verplaatsen

Samen

- Ga na wat belangrijk is (naar je beste weten) voor
  - de patiënt
  - naasten
  - andere patiënten
  - collega's
  - jou
- Beperk je tot de relevante betrokkenen
- Denk in termen van waarden, normen en principes

2. Richtlijnen

Samen

- Inventariseer samen wat protocollen, wetgeving en richtlijnen zeggen. Raadpleeg deze eventueel op een later moment.

Actie ondernemen

Doel

Tot een weloverwogen afweging komen

1. Afwegen

Casusinbrenger:

- Neem het besprokene in overweging en maak een afweging. Wat vind je het *meest* belangrijk in deze situatie? Kun je een balans vinden tussen wat voor iedereen (en richtlijnen e.d.) belangrijk is?

Gesprekspartner(s)

Ondersteun casusinbrenger hierbij, bijv. door je eigen afweging te delen.

2. Actie ondernemen

Casusinbrenger

- Wat ga je op basis hiervan doen? Welke beslissing of keuze maak je op basis hiervan?
- Hoe kun je eventuele schade van je actie of keuze zoveel mogelijk beperken?

Gesprekspartner(s)

- Ondersteun casusinbrenger hierbij, bijv. door handelingsalternatieven voor te stellen of (creatieve) oplossingen voor te dragen.

3. Evaluatie

- Bespreek samen of de casusinbrenger zo verder kan, alsook eventuele opvolging.

Aanbevolen gesprekshouding

- Luister oprecht en zonder oordeel. Laat de ander uitpraten.
- Stel vooral vragen (ook aan jezelf) in plaats van direct je mening te geven.
- Verplaats je in de ander.
- Stel je ideeën over oplossingen uit tot de laatste stap ('Actie ondernemen').
- Zet je in voor de dialoog; probeer discussie te voorkomen.
- Druk je kort en bondig uit (geen lange betogen).
- Praat vanuit jezelf (in de 'ik-vorm').
- Focus je op de situatie en de stappen, dwaal niet af.